

25.4.2018

Akatemia rahoittaa parhaita hakemuksia – yliopiston nimi ei ratkaise

Lauri Keskinen ja Soile Haverinen tarkastelivat Acatiimissä (2/2018) yliopistoittain Suomen Akatemialta saatua rahoitusta Akatemialle jätettyä hakemusta kohden.

Akatemian rahoitus perustuu kansainväliseen vertaisarviointiin, jossa keskeisenä tekijänä on tutkimuksen laatu, ei yliopiston nimi tai tunnettuus.

Keskisen ja Haverisen tarkastelu antaa aihetta tarkennuksiin sekä aineiston että siitä tehtyjen johtopäätösten osalta. Vertaamalla yliopiston kokonaisrahoitusta yliopistosta tulleiden kaikkien hakemusten määrään päädytään harhaanjohtaviin tuloksiin, koska Akatemian rahoittamien hankkeiden koko ja lukumäärä vaihtelevat paljon eri rahoitusmuotojen välillä. Tutkijatohtorirahoituksen koko on noin 250 000 euroa ja huippuyksikkörahoituksen useita miljoonia. Tutkijatohtorirahoituksia myönnetään vuosittain satakunta kun taas huippuyksiköitä kerran kolmessa tai neljässä vuodessa noin 15.

Selkeämpää on tarkastella hakemusmääriä ja myöntöprosentteja rahoitusmuodoittain (ks. taulukko 1). Esimerkiksi vuosien 2012–2016 hauissa akatemiahankeissa (myöntöprosentti yliopistoilla keskimäärin 16 %) parhaiten menestyivät Aalto-yliopisto (20 %) ja Helsingin yliopisto (19 %). Akatemiaturkijahauissa (12 %) sen sijaan kärjessä on Jyväskylän yliopisto (15 %), seuraavina yhtä hyvin pärjänneet Helsingin yliopisto, Oulun yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto (13 %). Tutkijatohtorihauissa (11 %) parhaiten on menestynyt Aalto-yliopisto (15 %). Aineistosta myös nähdään, että kussakin rahoitusmuodossa myönnetty rahoitus hanketta kohti on käytännössä samantasoinen eri yliopistoissa.

Toisin kuin Keskinen ja Haverinen väittävät, rahoitustilastoissa ei siis näy yhden yliopiston tiedostamatonta suosimista.

Eri yliopistojen menestystä hauissa voi lähestyä myös suhteuttamalla hakemusmäärät henkilökunnan määrään. Taulukko 2 kertoo yliopistojen tutkijanuraportaiden II–IV henkilötyövuosien keskiarvon 2012–2016 ja samojen vuosien akatemiahanke-, akatemiaturkija- ja tutkijatohtorihakemusten ja -myöntöjen määrät henkilötyövuotta kohden. Erot yliopistojen välillä ovat suuria: suhteessa eniten hakemuksia tulee Oulun ja Jyväskylän yliopistoista.

Henkilötyövuosiin suhteutetut myöntömäärät antavat paremman kuvan yliopiston menestyksestä kuin Keskisen ja Haverisen käyttämä rahoitus/hakemus-tunnusluku. Esimerkiksi heidän esille nostamansa Oulun yliopisto sijoittuu näin tarkasteltuna neljänneksi, hyvin lähelleärkeä. Tämäkään aineisto ei tue Keskisen ja Haverisen väitettä tiedostamattomasta suosimisesta.

Laajempaa kontekstia Akatemian rahoitukseen saa perehtymällä arvostetun Euroopan tutkimusneuvoston ERC:n rahoitushakujen tuloksiin.

Keskustelu Akatemian rahoituksesta on tärkeää, mutta aineistoja on syytä käyttää oikein.

25.4.2018

Taulukko 1. Suomen Akatemialle osoitetut akatemiahanke-, akatemiaturkija- ja tutkijatohtorihakemukset, niihin perustuvat myönnöt sekä Akatemian myöntämä rahoitus rahoitusmuodoittain ja yliopistoittain 2012–2016.

Yliopisto	Akatemiahanke					Akatemiaturkija					Tutkijatohtori				
	Hakemusten lkm.	Myöntöjen lkm.	Myöntö-%	SA:n myöntämä rahoitus milj. €	SA:n myöntämä rahoitus €/Myöntöjen lkm.	Hakemusten lkm.	Myöntöjen lkm.	Myöntö-%	SA:n myöntämä rahoitus milj. €	SA:n myöntämä rahoitus €/Myöntöjen lkm.	Hakemusten lkm.	Myöntöjen lkm.	Myöntö-%	SA:n myöntämä rahoitus, milj. €	SA:n myöntämä rahoitus €/Myöntöjen lkm.
Aalto-yliopisto	684	140	20 %	62,5	446 279	318	31	10 %	13,0	419 240	464	71	15 %	16,9	237 878
Hanken Svenska handelshögskolan	36	5	14 %	2,0	390 292	<20					31	3	10 %	0,5	161 032
Helsingin yliopisto	1 465	275	19 %	128,8	468 192	886	116	13 %	47,4	408 922	1 309	173	13 %	42,9	248 100
Itä-Suomen yliopisto	585	77	13 %	34,3	445 517	213	24	11 %	10,0	416 822	299	27	9 %	6,3	232 213
Jyväskylän yliopisto	538	87	16 %	40,0	460 135	287	42	15 %	17,3	411 274	463	44	10 %	10,5	238 494
Lapin yliopisto	62	6	10 %	2,4	398 970	<20					34	2	6 %	0,4	210 857
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	150	19	13 %	7,8	410 463	47	3	6 %	1,3	431 325	145	7	5 %	1,9	269 420
Oulun yliopisto	598	72	12 %	31,7	440 526	245	31	13 %	12,7	408 116	462	47	10 %	12,0	254 294
Taideyliopisto	<20					<20					<20				
Tampereen teknillinen yliopisto	340	51	15 %	22,6	443 951	97	13	13 %	5,6	434 485	216	29	13 %	7,2	249 656
Tampereen yliopisto	423	62	15 %	26,7	430 455	155	16	10 %	6,7	417 572	356	36	10 %	9,1	253 597
Turun yliopisto	753	109	14 %	47,5	435 646	270	21	8 %	8,6	408 646	532	57	11 %	12,9	225 861
Vaasan yliopisto	44	3	7 %	1,1	353 281	<20					22	3	14 %	0,7	237 280
Åbo Akademi	269	43	16 %	18,9	438 576	85	8	9 %	3,1	382 610	189	16	8 %	4,1	256 766
Kaikki yhteensä	5 947	949	16 %	426,2	449 066	2 603	305	12 %	125,6	411 889	4 522	515	11 %	125,4	243 457

Yliopiston rahoitusmuotokohtaisia tietoja ei ole esitetty, jos yliopiston tutkijat ovat osoittaneet Akatemialle vähemmän kuin 20 hakemusta yhteensä vuosina 2012–2016. Vuodet 2012–2016 viittaavat hakuvuosiin. Hakemuksiin perustuvat myöntöpäätökset on tehty hakua seuraavana vuonna.

Taulukossa esitetty akatemiaturkijoiden rahoitus sisältää pelkästään akatemiaturkijan omaan palkkaan myönnetyn rahoituksen. Erikseen haettava tutkimuskulujen rahoitus ei sisällä rahoitustilastoon.

Lähde: Suomen Akatemia.

25.4.2018

Taulukko 2. Suomen Akatemialle osoitetut akatemiahanke-, akatemiatutkija- ja tutkijatohtorihakemukset ja niihin perustuvat myönnöt suhteutettuna yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilökunnan henkilötyövuosiin 2012–2016 sekä ERC:lle osoitetut hakemukset ja niihin perustuvat myönnöt 2014–2017.

Yliopisto	Htv uraportilla II-IV (5 v. ka.)	Suomen Akatemia		ERC		
		Hakemuksia yht. 2012-2016 /Htv	Myöntöjä yht. 2012-2016/Htv	Hakemuksia yht. 2014-2017	Hyväksytyjä hakemuksia yht. 2014-2017	Hyväksymis-%
Aalto-yliopisto	1 210	1,21	0,20	162	14	9 %
Hanken Svenska handelshögskolan	105	0,68	0,08	<10		
Helsingin yliopisto	2 517	1,45	0,22	262	34	13 %
Itä-Suomen yliopisto	947	1,16	0,14	58	3	5 %
Jyväskylän yliopisto	808	1,60	0,21	96	9	9 %
Lapin yliopisto	133	0,81	0,06	<10		
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	268	1,28	0,11	23		
Oulun yliopisto	775	1,68	0,19	84	2	2 %
Taideyliopisto	209	0,23	0,04	<10		
Tampereen teknillinen yliopisto	507	1,29	0,18	33	3	9 %
Tampereen yliopisto	649	1,44	0,18	28		
Turun yliopisto	1 159	1,34	0,16	64	3	5 %
Vaasan yliopisto	172	0,41	0,04	<10		
Åbo Akademi	424	1,28	0,16	14	1	7 %
Kaikki yliopistot yhteensä	9 882	1,33	0,18	838	69	8 %

Henkilötyövuodet sisältävät uraportaat II–IV, joille sijoittuvat tutkijat voivat hakea Suomen Akatemian rahoitusta. Viiden vuoden keskiarvo on laskettu vuosien 2012–2016 henkilötyövuosista.

ERC-hakemusten ja -myöntöjen määrät perustuvat rahoitushakuihin Starting Grant 2014–2017, Consolidator Grant 2014–2017 ja Advanced Grant 2014–2016. Helsingin yliopiston ERC-myönnoissä on mukana yksi Saksasta HY:lle siirtynyt Consolidator Grant -rahoitus. ERC-hakemusten kokonaismäärä sisältää myös niiden yliopistojen hakemukset, joilla ERC-hakemuksia on vähemmän kuin 10.

Lähteet: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen; Suomen Akatemia; Euroopan komissio.

Otto Auranen & Anu Nuutinen

Kirjoittajat työskentelevät johtavina tiedeasiantuntijoina Suomen Akatemiassa.

Kirjoitus (pl. yksityiskohtainen aineisto taulukossa 1) on julkaistu Acatiimi-lehdessä 3/2018.
(http://www.acatiimi.fi/3_2018/8.php)